

Lietuvos Respublikos Finansų ministerijai

2019 02 05

Dėl Lietuvos Respublikos akcizų įstatymo Nr. IX-569 1, 2, 3, 4 ir 9 straipsnių, II ir III skyrių pakeitimo įstatymo projekto

2016 metų kovo 8 d. Taryba (ECOFIN) kreipėsi į Europos Komisiją su prašymu peržiūrėti 2011-64/EU 2011 metų liepos 21 d. direktyvą dėl taikomos tabakui akcizų struktūros ir tarifų. Komisija atsisakė tai padaryti ir, remdamasi atlikta studija, pateikė paaiškinimą. Pagal 2011-64/EU 2011 metų liepos 21 d. direktyvą žaliavinis tabakas nėra akcizinė prekė. Įtraukiant žaliavinį tabaką į akcizinių prekių sąrašą pagerėtų šio tabako nelegalios prekybos ir perdirbimo į kitas akcizines prekes kontrolė, tačiau taip pat neproporcingai ženkliai išaugtų administracinė našta bei kaštai teisėtiems operatoriams. Komisija konstatavo, kad yra kitų būdų kaip pasiekti norimą naudą. Kai kurios šalys narės jau įdiegė įstatymus pagal kuriuos ekonominiai operatoriai privalo registruoti tabako judėjimus bei atsargas.

Atsižvelgiant į tai siūlytume įvertinti ir atsižvelgti į kitose Europos šalyse (mūsų žiniomis Lenkijoje ir Vokietijoje) taikomus neapdoroto tabako akcizų mechanizmus ir praktikas. (Lenkijos Akcizų įstatyme neapdorotas tabakas apibrėžiamas kaip akcizinis produktas, tačiau jam taikomos specialiosios nuostatos. Šiomis nuostatomis apibrėžiama, kad akcizinio produkto režimas neapdorotam tabakui taikomas tik tuo atveju, jei jį įsigyja, importuoja, perka, parduoda, perdirba ir kitaip naudoja įmonė, kuri nėra registruota kaip tabako perdirbimo, tabako pervežimo, sandėliavimo ar tabako prekybos įmonė. Neapdoroto tabako judėjimo kontrolė vykdoma vietinėje kompiuterinėje akcizais apmokestinamų prekių gabenimo ir kontrolės sistemoje. Vokietijoje registruojami tam tikri tabako judėjimai, transportuotojai.)

Įstatymo straipsniai IR praktinės situacijos kuriems reikalingas detalesnis išaiškinimas ir reglamentavimas:

1. Neapdorotas tabakas atvežamas į Lietuvos įmonę perdirbimui į kitas akcizines prekes (apdorotą tabaką bei cigaretes) iš įvairių šalių, todėl reikalingas detalus išaiškinimas ir tvarka žemiau paminėtų situacijų reglamentavimui:
 - Kaip bus registruojamas neapdorotas tabakas atvežamas iš Europos Bendrijos šalių, kuriose jis yra neakcizinis produktas bei iš EB šalių, kuriose jis yra akcizinis produktas (Lenkija), tačiau neadministruojamas centrinėje EMCS sistemoje (Exice Movements Control System), o Lietuvoje įmonė norės jam taikyti akcizų mokėjimo laikino atidėjimo režimą ir naudoti kitu akcizinių prekių gamybai.
 - Kokios procedūros bus taikomos neapdoroto tabako, kuriam taikomas AMLAR, išvežimui iš Lietuvos Respublikos teritorijos į Europos Bendrijos ar trečiąją šalį, kurioje neapdorotas tabakas nėra akcizinis produktas?
 - Įmonė, gavusi neapdorotą tabaką, kuriam turės būti taikomas AMLAR identifikuoja kiekio trūkumą (70 straipsnio, 1 dalies 2 punktas). Prievolė mokėti akcizus atsiranda (70 straipsnio 5 dalis) neapdoroto tabako siuntėjui. Kokį akcizo tarifą skaičiuos tabako siuntėjas jei tabakas buvo siųstas iš šalies, kurioje neapdorotas tabakas nėra akcizinis produktas? Kam atsiras prievolė laiduoti ir garantuoti akcizų sumokėjimą (70 straipsnio 5 dalis), kai neapdorotas tabakas bus siunčiamas iš šalies, kurioje jis nėra akcizinis produktas? Koks dokumentas bus naudojamas produkto trūkumui fiksuoti?
 - Įmonė gavusi akcizu apmokestinamą neapdorotą tabaką, turintį ne Europos Bendrijos statusą, su T1 muitinės procedūra, norėdama jį išleisti į laisvąją cirkuliaciją turėtų forminti 4500 muitinės procedūrą, kuri išleidžia produktą į laisvąją cirkuliaciją taikant akcizų mokėjimo laikino atidėjimo režimą (AMLAR). Minėta procedūra veikia bei AMLAR pereina VMI priežiūrai tik įforminus įprastą muitinės deklaraciją. Įmonė turi leidimą naudoti supaprastintas muitinės procedūras, bet supaprastintos 4500 procedūros taikyti negali, nes AMLAR nepereina VMI priežiūrai dėl AIS ir MDAS sistemų tarpusavio ne funkcionalumo.
 - Įmonė perdirbdama neapdorotą tabaką į cigaretes arba rūkomąjį tabaką skirtą trečiųjų šalių rinkoms taiko laikinojo įvežimo perdirbti muitinės procedūrą bei ekvivalentiškumo sukeitimo be muitinės deklaracijos principą. Reeksportuojant akcizines prekes pagamintas iš neapdoroto tabako taikant ekvivalentiškumo principą neapdoroto tabako sunaudotas kiekis esantis reeksportuojamame produkte tampa Bendrijos statusą turinčiu neapdorotu tabaku, kuriam turėtų būti taikomas AMLAR.
2. Kokia kompiuterinė akcizais apmokestinamų prekių gabenimo ir kontrolės sistema bus naudojama užtikrinti šio įstatymo 14 straipsnio 1-6 dalių įgyvendinimą, susijusį su neapdoroto tabako, kuriam taikomas AMLAR judėjimo tarp akcizinių sandėlių kontrole - AIS ar kita analogiška sistema? Jei bus naudojama AIS sistema, ar šioje sistemoje bus galimybė kurti ir administruoti elektroninius vežimo dokumentus neapdoroto tabako

kategorijai? Kiek mums žinoma, EMCS centrinėje sistemoje (o AIS yra vietinis šios sistemos modulis) nėra galimybės administruoti neharmonizuotų produktų akcizų kontrolę.

3. Detali tvarka, kokias procedūras turės atlikti ir kokius dokumentus pateikti mokesčių administratoriui įmonė, 2019 m. lapkričio 1 dienai laikanti neapdorotą tabaką verslo reikmėms (tolimesniam perdirbimui į kitas akcizines prekes - apdorotą tabaką ir cigaretes) ir už kurį nesumokėti akcizai, jei ši įmonė norės taikyti ANLAR.
4. Siūlytume papildyti 71 straipsnį "Neapdoroto tabako atleidimas nuo akcizų" papildomomis dalimis įteisinančiomis neapdoroto tabako atleidimą nuo akcizų, jeigu jis sunaikintas prižiūrint kompetentingai institucijai bei jeigu jis panaudotas būtiniais bandymams gamybos metu atlikti, teisės aktų nustatytiems privalomiems tyrimams, kai neapdoroto tabako pavyzdžiai paimami tam tikrų įgaliotų institucijų, taip pat tabakas, skirtas moksliniams tyrimams. Tokios nuostatos galioja apdorotam tabakui ir yra apibrėžtos Akcizo įstatymo 33 straipsnyje bei Valstybinės mokesčių inspekcijos prie LR Finansų ministerijos viršininko įsakyme "Dėl apdoroto tabako sunaikinimo, prižiūrint valstybinei mokesčių inspekcijai, ir atleidimo nuo akcizų taisyklių patvirtinimo" 2004 m. rugsėjo 2 d. Nr. VA-155.
5. Reikalingas išaiškinimas dėl neapdoroto tabako detalios akcizo apskaitos bei akcizų režimo taikymo: neapdoroto tabako perdirbimo metu į kitas akcizines prekes (apdorotą tabaką ir cigaretes) susidaro šalutinis perdirbtas produktas bei natūrali netektis. Šalutinis perdirbtas produktas – tai tabako dulkės, kurios negali būti panaudojamos tolimesniame perdirbimo procese ir yra kompostuojamos. Natūralią netektį sudaro sąšlavos ir neidentifikuojami nuostoliai. Sąšlavomis vadinama tabako žaliavos dalis, kuri perdirbimo metu nubyra ant mašinų, grindų ir pan. Sąšlavos yra sušluojamos ir utilizuojamos. Dulkių nebegalima panaudoti kito produkto gamyboje, todėl kompostuojamos.

Numatomas administracinio krūvio padidėjimas:

- Akcizais apmokestinamų prekių sandėlio leidimų papildymas nauja akcizinių prekių rūšimi (neapdorotas tabakas)
- Akcizais apmokestinamų prekių sandėlio ploto išplėtimas
- Laidavimo už akcizais apmokestinamų prekių sandėlio savininko prievolių įvykdymą, padidėjimas
- Papildomas akcizinių deklaracijų pateikimas vietos mokesčių administratoriui vadovaujantis II skyriaus, 74 straipsnio nuostatomis. Neapdorotas tabakas – atskira tarifinė grupė, kuriai reikės pildyti papildomas ataskaitas.
- Neapdoroto tabako kasmenesinių inventORIZACIJŲ atlikimas remiantis LR finansų ministro 2002 m. birželio 5 d įsakymu Nr. 154.
- Remiantis Akcizų įstatymo 14 straipsnio 1-6 dalimis, neapdorotas tabakas, kuriam taikomas AMLAR, iš vieno Lietuvos Respublikos akcizais apmokestinamų prekių sandėlio gali būti išgabentas į kitą Lietuvos Respublikos akcizais apmokestinamų prekių sandėlį nepanaikinant AMLAR tik su centrinio mokesčių administratoriaus nustatyta tvarka

parengtu elektroniniu akcizais apmokestinamų prekių vežimo dokumentu, kuris pateikiamas vietos mokesčių administratoriui bei prekes priimančiam sandėliui naudojantis kompiuterine akcizais apmokestinamų prekių gabenimo ir kontrolės sistema. PM Lietuva atsiveža neapdorotą tabaką perdirbimui į gamybines patalpas iš netoliese esančio akcizais apmokestinamų prekių sandėlio pagal gamybos poreikį (iki kelių kartų per dieną). Elektroninių vežimo dokumentų pildymas padidins neapdoroto tabako pervežimo tarp sandėlių administravimo krūvį išrašant ir administruojant elektroninius vežimo dokumentus bei apsunkins žaliavos savalaikio pristatymo perdirbimui planavimą.

- Neapdoroto tabako akcizo apskaitos kompiuterizuoto žurnalo sukūrimas ir įgyvendinimas įmonėje.
- Dulkių, susidariusių neapdoroto tabako perdirbimo metu į kitas akcizines prekes (apdorotą tabaką bei cigaretes) naikinimas prižiūrint VMI, jei dulkės bus apibrėžtos kaip akcizinis produktas. 1 ar 2 konteineriai per parą.
- Mūsų preliminariais paskaičiavimais administracinė našta paliestų tiek įmonę, tiek VMI bei LR Muitinę.

Pateikiame apytikslę administracinės naštos analizę:

Administracinės naštos elementai	Kiekis, vienetai per metus	Įtakotos šalys
Papildomai sugeneruota elektroninių akcizais apmokestinamų prekių vežimo dokumentų bei muitinės procedūrų įforminimo dokumentų per metus	7300 vnt.	Įmonė; VMI; LR Muitinė
Papildomi apskaitos įrašai dėl LĮP (Laikino įvežimo perdirbti) procedūros	200 vnt.	Įmonė
Tabako, kurio nebegalima naudoti gamybiniame procese naikinimas su VMI priežiūra	5 kartai	Įmonė; VMI;
Tabako dulkių, jei jos būtų apibrėžtos kaip akcizinis produktas, naikinimas su VMI priežiūra	200 kartai	Įmonė; VMI;
Papildomai ruošiamos akcizų deklaracijos kiekvienam sandėliui	24 vnt.	Įmonė; VMI;
Akcizinių prekių mėnesinis inventorizacijos atlikimas	darbo 12 dienos	Įmonė
Kompiuterizuoto akcizinio žurnalo sukūrimas ir įdiegimas įmonėje	vienkartinis	Įmonė
Kitų dokumentų bei leidimų administravimas (akcizinio sandėlio leidimai, garantijos ir pan.)		Įmonė; VMI;

Taip pat reikėtų įvertinti LR muitinės procedūras ir jas pritaikyti naujiems Akcizų įstatymo pakeitimams taip pat įvertinant ir verslo poreikius bei procesus.

Investuotojų forumas yra pasirengęs detaliau pristatyti ir aptarti rašte pateiktas pastabas dėl pakeitimų projektų.

Pagarbiai

Vykdomoji direktorė

Rūta Skyrienė